

(CD-73) ૭ – સગું વ્હાલું કોઈ સાચું છે નહીં

સગું વ્હાલું કોઈ સાચું છે નહીં, માત્ર સંબંધો સાપેક્ષિત.
બાપ પછી દીકરાં નથી મરતાં, બૈરી મરતાં વર પરણીત.

મીશ્ર અહમ ને સ્વભાવ રસનો, બુદ્ધિનો સાથેનો ઉપયોગ.
કાળાનુસારે ભાવ અભાવા, મૂર્છિત મોહે, દંડ ત્રયોગ.

અપમાનોનો દંડ ભરે છે, આસક્તિનું દુઃખ વેદન
અનુકૂળ થાતાં ઊછળે રાગે, પ્રતિકૂળ થાતાં દ્વેષ જલન.

પ્રાકૃત બુદ્ધિ ભેદે ઊભતાં, વાણી ખેંચે અભિપ્રાયો
પૂર્વગ્રહોનો બોજો માથે, જકડે ગાઢો પડછાયો.

નાહકનાં અભિપ્રાયો બાંધી, બુદ્ધિ પાળે અંતરાયો,
મત સ્વછંદે ગૂંચવી દોરો, ગાંઠો બાંધી અકળાયો,

આકુળતા-વ્યાકુળતા સંગે, ક્લેશોવાસીત મન સંસારે,
અહમ ઘવાતાં ઊકળે લ્હાયો, પોતે બળતો સામે બોળે.

રાતે દાડે માંહી બળતરા, પોતાની ભૂલ ભોગવે સહુ
અહંકાર કેફો અડવીતરા જુદું કરાવે બુદ્ધિ વહુ

બુદ્ધિ ભેદે, અહમની સહીથી મન ખોળે છે તન પોષણ
અશુદ્ધ ચિત્તની સ્વભાવ રચના, કર્તા ભાવે આરોપણ

બુદ્ધિ ભેદે, ડખા ડખલથી, વેર ભાંધીને વિશ્વ ઊભું
બુદ્ધિ સ્વભાવે, જગ અનુગામી, દ્વેષ ગુન્હાએ ભાળ્યું ઊંધું.

અનુકૂળ પ્રતિકૂળ ઘાટ- સંબંધે તાંતાંવાળાં તરકટ સાંધા
અપેક્ષા પૂર્ણ કરે તો, 'સારાં' ટકરાયાં તો તંત ને વાંધાં

વાંધાં-વચકાં, ક્રોધે બચકાં, અ-સંતોષે ઊકળે લોહી
વિપરીત બુદ્ધિ શક્તિ ધાતક, અંદર બાહર વિદ્રોહી,

ભારી બખડ જંતર મન ભાવો, રાગે દ્વેષે ઊકળતું અંતર
પરપીંજણમાં બુદ્ધિ કુસંગે, અંદર ખોદે અવળું ખેતર.

ખેંચ રહી છે જે અભિપ્રાયે, તે જ રૂપકમાં જાડી ગ્રંથી
બુદ્ધિ પ્રકાશે ભાવ નિરૂપણ, રાગે દ્વેષે દોષિત દ્રષ્ટિ,

ડખા કરેલી સર્વ અવસ્થા, અંદર કાયમ શૂળ ભોંકે,
પોતે દોષિત, ભાળે દોષો, આયખું આમ જ વહેતું ઝોકે,

વાંકી દ્રષ્ટિ જુએ વાંકું, વહાણે બેસી પાડે ફાંકું
હિતાહિતનાં ભાન વિનાનું, અણસમજણનું વાદળ જાડું.

આસક્તિની અથડામણને, અપમાનોનો દંડ જ દુનિયા,
દેહાકારે સંવિકલ્પે વળગણ સાથે રોગો ધૂંટીયા

માયાનો રસ દાદા કાઢે, સત નિર્પેક્ષી મોક્ષ સંબંધી,
નીજ સ્વરૂપ છે જ્ઞાનાકારે, જ્ઞાનાદ્રષ્ટા પરમાનંદી.

